THE POPULAR SYSTEM OF PERSONAL DENOMINATION USED IN SEVERAL VILLAGES FROM ȚARA CHIOARULUI – A NATIONAL IDENTIFICATION METHOD

Maria-Mara Ignat

PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca – Baia Mare North University Center

Abstract: Appeared as a necessity for the identification and individualization of the members of a community, the popular system of personal denomination has the role to emphasize that any individual lives in a community, they depends on someone permanently, thus being a part of a social aggregate.

This paper is intended to analyze the way in which the popular system of personal denomination refers to genealogies, reconstructs lineages, related groups, referring at the same time to crafts, social status and certain defects. Mentioning these considerations will have the whole purpose of marking down a new manner of individual presentation, different from the conventional name. On this regard, we aim to identify the denominative element standing on top of this system and also to observe the method through which the individual's first name will connect to factors such as: carrier's place of birth, toponyms from the village he is living in or his ancestors lived in, a personal or collective nickname etc. Thus, with the use of some sociological surveys, we aim to build a corpus of the first names from the villages Chiuzbaia, Dumbrăvița, Unguraș, Rus, Șindrești, Cărbunar, Chechiș, Groși, Satu Nou de Jos and Ocoliș. Analyzed in the context of the communities in which it was created, the popular system of personal denomination will represent a unique usefulness, because, on one side it will highlight the individuals' nexus to a well determined social group, and on the other side, the individualization inside the same group of those using the same first name and last name.

Keywords: popular system, genealogy, last name, first name, individualization.

1. Considerații introductive

Factor ordonator al vieții și activității omenești, numele, văzut ca modalitate de identificare și recunoaștere a tot ceea ce ne înconjoară, se înscrie pe lista principalelor preocupări din lumea onomasticii, fiind subiect de studiu pentru lingviști, filozofi, demografi, sociologi, antropologi.

Apărut ca o necesitate, actul denominativ este amintit încă de la începutul lumii când: „a pus Adam nume tuturor animalelor și tuturor păsărilor cerului și tuturor fiarelor sălbatice" (*Geneza* 2: 20). De atunci și până în prezent s-a observat că acest proces manifestă o permanentă modificare, numele înregistrând schimbări în funcție de semnificațiile atribuite, dar și de cultura în care apare.

În acest sens, studiul de față își propune să analizeze modalitatea în care sistemul popular de denominație personală face trimitere la genealogii, reconstituie filiații, grupuri înrudite, referindu-se, totodată, și la meserii, statut social sau la anumite defecte. Consemnarea acestor

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

considerente are ca scop notarea unei alte modalități de prezentare a individului, diferite de numele convențional. În acest sens, vom identifica elementul denominativ aflat în fruntea acestui sistem și, de asemenea, vom observa modalitatea în care prenumele individului se va raporta și la factori precum: locul de origine al purtătorului, toponimele din satul în care locuiește sau au locuit ascendenții acestuia, o poreclă individuală sau colectivă etc.

Corpus-ul a fost constituit în perioada noiembrie 2015 – aprilie 2016, în urma unor anchete sociolingvistice de teren, realizate de autoare. Ariile geografice cercetate aparțin zonei Chioarului, situate în sud-vestul județului Maramureș: satul Chiuzbaia, comuna Dumbrăvița cu localitățile: Unguraș, Rus, Șindrești, Cărbunar, Chechiș, precum și comuna Groși cu localitățile Satu Nou de Jos și Ocoliș.

2. Actul denominativ popular – o perspectivă socio- și psiholingvistică

Pentru a descoperi modalitatea în care sistemul onomastic funcționează în cadrul unei comunități lingvistice date, este nevoie de o aplicare a sociolingvisticii menită să pună în lumină simbolistica numelor, dar și sensurile pe care acestea le au în cadrul grupului social din care fac parte.

O comunitate lingvistică se diferențiază în cadrul unor „arii înconjurătoare" (Ruxăndoiu/Chițoran, *apud* Felecan O. 2011: 396), întrucât se definește prin existența aceloraşi idei și credințe, dar și prin utilizarea unui vocabular simplist, de bază. Conservarea la nivelul lexicului își va pune amprenta și asupra sistemului denominativ, prin folosirea unui inventar restrâns de prenume. Localitățile din Țara Chioarului aflate în discuție constituie o zonă geografică unitară, întrucât nu se remarcă granițe notabile care ar putea limita contactul lingvistic din cadrul grupului social, iar omogenitatea limbajului este dată atât de particularitățile lexicale care definesc graiul respectiv, cât și de obiceiurile și tradițiile locului, precum și de portul popular care evidențiază comunitatea în cadrul microregiunii Chioar.

Întrucât „socialul" este infiltrat în toate elementele comunicării și, implicit, în actul denominativ, fapt dovedit de prezența „unui sistem semiotic unitar", raportat în permanență la normele gramaticale în baza cărora a fost creat, „alegerea numelor de botez are două motivații, ambele subiective: pe de o parte, există un substrat afectiv, dobândit pe parcursul experienței individuale, iar, pe de altă parte, apare o influență externă, ce are ca element hotărâtor factorul social și care se manifestă sincronic în funcție de anumite evenimente colective sau de modă"(Felecan O. 2011: 397).

Privit în perspectivă diacronică, actul denominativ înregistrează schimbări notabile, întrucât, înainte de 1989, mediul rural conserva o tradiție a numelui prin ocurențe ca *Ion, Maria, Gheorghe, Grigore, Dumitru, Vasile, Ana etc*., alese în baza unor criterii precum cel calendaristic sau cel al continuității în cadrul familiilor. Însă apariția căsătoriile mixte cu persoane din alte zone geografice, de alte naționalități sau confesiuni, dorința de schimbare apărută odată cu democrația sau adoptarea unor prenume străine reprezintă principalii factori care conferă noutate procesului denominativ, favorizând, astfel, apariția unei discontinuități în tradiția antroponomastică prin nume de botez ca: *Alexia, Amaia, Medeea, Vanesa, Denisa, Cristian, Denis, Darius, Elias, Tudor etc*. Așadar, actualmente, putem observa coexistența numelor de botez vechi, religioase – dovadă a coeziunii comunităților respective – cu prenume adoptate în trendul globalizării, ca de exemplu: *Cezar - Vasile, Aris - Ștefan, Ovidiu - Grigore etc.*

3. Metode de stabilire a identității persoanelor în comunitățile rurale din microregiunea Chioar

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

Asemănat cu modalitatea de identificare a popoarelor europene (elveţienii, francezii, maghiarii etc.), sistemul tradiţional românesc de denominaţie personală înregistrează existenţa unui nume de familie şi a unui nume de botez, cunoscut şi sub denumirea de nume mic. La nivelul comunităţilor rurale, însă, se remarcă existenţa mai multor purtători ale aceloraşi nume şi prenume, iar acest fapt creează confuzii la nivelul identificării unui individ anume. În acest sens, sistemul popular de denominaţie personală constituie elementul ce va anula confuziile, facilitând recunoaşterea persoanei în cauză.

Cu o însemnătate aparte în cadrul sistemului popular de denominaţie apare numele de botez sau prenumele. Acesta, bazându-se pe funcţia sa de identificare, este singurul care se va raporta în permanenţă la aceeaşi persoană, întrucât „celelalte elemente ale formulei de denominaţie se schimbă, înlocuindu-se după circumstanţe sociale, familiale şi economice în care e pus individul” (Dan 2006: 133).

Raportându-ne la distincţia pe care Ştefan Paşca o face cu referire la sistemul oficial de denominaţie personală şi cel popular, observăm că se remarcă „de la început două sisteme profund deosebite unul de celălalt:

1. un sistem oficial, reprezentat de documentele istorice, inclusiv actele oficiale contemporane, sistem uzitat în viaţa administrativă, în şcoală, armată etc., impus şi susţinut de necesităţi juridice – altădată – iar mai târziu şi până astăzi menţinut de codul civil;
2. un sistem popular, aşa cum apare în graiurile nucleelor sociale, în discuţia privitoare la indivizi sau la grupuri de indivizi, în afară de viaţa oficială” (Paşca 1936: 61).

Referindu-ne la sistemul oficial, practicat de instituţiile statului, remarcăm existenţa numelui de familie, moştenit din tată în fiu, urmat de unul până la trei prenume, ca de exemplu: *Onisim Gavril* (Ocoliş), *Gogea Rodica* (Cărbunar), *Avram Lavinia-Maria* (Chiuzbaia), *Pop Diana-Florina* (Unguraş) *Ignat Cristina-Irina-Maria* (Chechiş). De asemenea, apar şi cazuri în care o persoană are două nume de familie, fie că aşa le-a moştenit, fie că, la căsătorie, au fost păstrate atât numele soţului, cât şi al soţiei: *Horje-Onisim* (Chechiş), *Pop-Babici* (Chiuzbaia), *Ardusătan-Zoicaş* (Groşi). Raportat la vârsta subiecţilor numiţi anterior: 67 de ani, 46 de ani, 32 de ani, 20, respectiv 10 ani, putem afirma că, impus de modernitate, prenumele dublu sau triplu reprezintă o practică relativ actuală ce are menirea de-a evidenţia încă o dată persoana desemnată în cadrul grupului social din care face parte.

În mediul urban, confuziile referitoare la purtătorii aceloraşi nume şi prenume sunt anulate, de cele mai multe ori, de iniţiala tatălui *(Borcuti V. Gheorghe, Borcuti I. Gheorghe, Borcuti D. Gheorghe*), însă când nici acest element nu reuşeşte să anihileze neclarităţile, se apelează la distincţia prin numerotare: *Breban Vasile I, Breban Vasile II, Breban Vasile III.* Aşadar, regăsit toate documentele oficiale care vizând relaţiile interumane sau cele dintre indivizi şi societate, acest sistem antroponomastic oferă o ordine logică a celor desemnaţi.

Pe de altă parte, comunităţile din mediul rural înregistrează existenţa unui sistem propriu de identificare a indivizilor, unde numele de botez primează, în detrimentul celui de familie. Însă, deoarece simpla rostire a unui prenume nu este suficientă, acesta din urmă face trimitere la o serie de factori precum: prenumele tatălui, luat singur sau împreună cu prenumele bunicului; prenumele mamei, raportat sau nu la prenumele bunicii; prenumele soţului, sau, după caz, al soţiei; o poreclă sau un supranume etc. Exemplificăm în acest sens: *Avramu lu' Gheorghe* (Satu Nou de Jos), *Găvrila lu' Vasilea lu' Vasalie* (Ocoliş), *Parasca Ioanii* (Şindreşti), *Dana lu' Ghiţa lu' Ion* (Chechiş), *Vasalia D’iurchii* (Chiuzbaia).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

Numele propriu oficial „posedă numai facultatea de a desemna ceva, singularizând totodată”(Teiuş, *apud* Dan 2006: 136), însă forma populară pune în lumină faptul că un anumit individ se raportează în permanenţă la cineva, că el nu trăieşte singur, ci în colectivitate, indicând, totodată, elemente ca: paternitatea, filiaţia, poreclele sau calificativele celor desemnaţi. Aşadar, ţinând seamă de situaţia socială a desemnatului, sistemul popular de denominaţie personală reuşeşte să ofere, într-un mod expresiv, câteva referinţe benefice şi indispensabile asupra grupului social din care acesta face parte.

Întrucât stabilirea genealogiei este fundamentală în momentul în care vorbim de existenţa unui sistem popular de denominaţie, elementul care stă la baza acestuia este prenumele tatălui raportat, desigur, la prenumele celui desemnat, însă, dacă nici acest prenume nu reuşeşte să clarifice situaţia ambiguă, se recurge la prenumele antecesorilor tatălui (sau, foarte rar, ai mamei): prenumele bunicului sau al străbunicului, respectiv al bunicii sau al străbunicii. De asemenea, important este şi locul de proveniență al înaintaşilor, numele dat locului de sat în care locuiesc sau au locuit aceştia, o poreclă, o meserie etc.

Prin urmare, în comunităţile rurale, indivizii se raportează rar la sistemul oficial de denominaţie, folosind cu preponderenţă modalităţile populare de identificare. Aşadar, analizând acest sistem popular de denominaţie, vom distinge câteva grupe importante:

A. La bărbaţi:

a. Grupa în care apare numele de familie:

- prenumele persoanei urmat de prenumele tatălui (sau al mamei) şi numele de familie: *Sandi lu' Ion Ignat* (Chechiş), *Pavălu' Firońii lu' Pop* (Groşi), *Şandoru' lu' Ionu' Trifului* (Cărbunar), *Ionu' Jofichii lu' Donca* (Chechiş) etc.

- prenumele persoanei urmat de numele de familie: *Grigorea lu' Gogea* (Cărbunar), *Mitru' lu' Hotea* (Dumbrăviţa), *Valeru' Forişului* (Rus), *Nuţu' lu' Libotean* (Chiuzbaia) etc.

b. Grupa care vizează exclusiv stabilirea filiaţiei, fiind cea mai numeroasă:

- prenumele persoanei urmat de cel al tatălui (sau al mamei), al bunicului (sau al bunicii) şi al străbunicului, respectiv al străbunicii: *Mitru' lu' Grigorea lu' Mitru' lu' Ignat* (Chiuzbaia), *Sandu' Ileńii Jofichii lu' Şandor* (Chechiş), *Nelu' Văsălichii Mării lu' Pavăl* (Unguraş), *Găvrila lu' Ionu' Văsălichii Mart'ii* (Ocoliş), *Todoru' lu' Grigorea lu' Mitru lu' Andraş* (Chechiş), *Danu' lu' Milianu' lu' Ionu' Mării* (Chiuzbaia)etc.

- prenumele persoanei urmat de cel al tatălui (sau al mamei) şi al bunicului (sau al bunicii): *Vasilea lu' Ionu' Păraschii* (Şindreşti), *Vasilea lu' Ionu' Sofichii* (Chechiş), *Grigorea Frăsâńii Mart'ii* (Chiuzbaia), *Nelu' Mării lu' Ion* (Satu Nou de Jos), *Flórea lu' Ionu' Savet'ii* (Chechiş), *Găvrila Sofichii lu' Ion* (Ocoliş), *Mitru' lu' Pavălu' lu' Avram* (Dumbrăviţa), *Vasilea lu' Pavălu lu' Mitru* (Chiuzbaia), *Vasilea Ileńii lu' Todor* (Rus) etc.

- prenumele persoanei urmat de cel al tatălui sau al mamei: *Vasilea lu' Ion* (Ocoliş), *Vasilea Domńichii* (Chiuzbaia), *Ionu' lu' Fane* (Dumbrăviţa), *Avramu' lu' Ion* (Satu Nou de Jos), *Ionu' Mării* (Şindreşti), *Pavălu' Firońii* (Groşi) etc.

c. Grupa care face referire la un toponim specific, indicând locul în care au locuit sau locuiesc atât persoanele desemnate, cât şi înaintaşii acestora:

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

- prenumele persoanei urmat de prenumele tatălui, al bunicului, respectiv, al bunicii și, uneori, al străbunicului sau al străbunicii, la care se adaugă toponimul specific: *Cosminu' lu' Ionu' d'e la Cruce* (Rus),*Pavălu' Ioańii d'e după Dâmb* (Chiuzbaia), *Văsălica lu' Măriuca d'e după Râu* (Chechiș), *Leonir a lu' Sâmńionu' d'e la Râu* (Chechiș), *Mitru' lu' Vasalie d'in Gróape* (Chiuzbaia*), Ionu' Ańii d'in Dâmb* (Ocoliș), *Ionu' Todorului d'e la Biserică* (Unguraș), *Aritonu' lu' Găvrila din Hoștéze* (Chechiș) etc.

- prenumele persoanei la care se adaugă toponimul specific: *Iońel d'in Pustă* (Chechiș), *Mitruț d'in Fund* (Chechiș), *Viorel d'e pe Pujină* (Chiuzbaia), *Toma d'e pe Poca* (Chiuzbaia), *Sandu d'e la Fântâna Satului* (Satu Nou de Jos) etc.

d. Grupa în care prenumele tatălui este urmat de funcția sau ocupația reprezentativă pentru unul din ascendenții acestuia: *Nelu' Mării Fătului* (Satu Nou de Jos), *Vasilea Mării Morarului* (Chiuzbaia), *Nuțu' lu' Aurelu' Moașii* (Chiuzbaia) etc. De asemenea, amintim, în acest sens și folosirea strictă a prenumelui individului, urmat de meseria pe care o practică: *Viorel Poștașu'* (Groși), *Pamfil Depanatoru'* (Chiuzbaia), *Teofil Învățătoru'* (Chiuzbaia).

e. Grupa în care prenumele individului este urmat de o poreclă sau de un supranume: *Nelu' Cucului* (Unguraș), *Ghița lu' Brișcă* (Dumbrăvița), *Găvrila Sufletului* (Groși), *Mihaiu' Câșului* (Chiuzbaia), *Mitru' Funduțu'* (Chechiș), *Petrică Borcanu'* (Chiuzbaia), *Dănuț Cătărețu'* (Unguraș), *Valer Ciatarâșu'* (Rus), *Dănuț Bălău'* (Chechiș) etc.

f. Grupa în care prenumele individului este urmat atât de prenumele tatălui sau al mamei, precum și de un termen care va indica originile acestora: *Găvrila Ioańii Coruiéncii* – venită din satul Coruia (Chiuzbaia), *Ionu' lu' Mărie Moroșanca* – venită din satul Mara (Unguraș), *Găvrila lu' Andrașu' Ferńezanu'*– venit din Ferneziu (Chechiș) etc.

B. La femei:

Raportat la numele de botez femeiești, sistemul popular de denominație amintește existența acelorași grupe ca la bărbați. În acest sens amintim:

a. *Ileana lu' Donca* (Chechiș), *Măria lu' Pop* (Cărbunar), *Măria lu' Goja* (Dumbrăvița), *Samfira Libotenului* (Chiuzbaia) etc.

b. *Saveta Jofichii lu' Ion* (Chechiș), *Ioana lu' Ionu' lu' Todor* (Șindrești), *Rodica lu' Vasilea Mării* (Cărbunar), *Ileana lu' Mitru lu' Ion* (Ocoliș), *Frăsâna Mart'ii lu' Vasalie* (Chiuzbaia), *Măriuca lu' Ionucu' Florichii* (Rus), *Mărioara Mart'ii Sofichii* (Dumbrăvița) etc.

c. *Măria lu' Mitrică de pe Mal* (Chiuzbaia), *Onuca lu' Ion d'in Coastă* (Chechiș), *Ileana Catiții d'intre Parauă* (Chechiș), *Ioana Mării din Capătu' Satului* (Cărbunar), *Rujica din Câmp* (Satu Nou de Jos) etc.

d. *Ioana Ańii Fătului* (Ocoliș), *Aurica lu' Vasilea Morarului* (Chiuzbaia), *Onuca Notarășului* (Chechiș), *Cristina Fătului* (Chiuzbaia), *Raluca Dăscăliței* (Cărbunar) etc.

e. *Măria Cucului* (Unguraș), *Petruța lu' Borcanu'* (Chiuzbaia), *Părasca Galad'ichii* (Rus), *Măria Îmbulzitului* (Chechiș) etc.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

f. Valentina lu' Măriuca Groşanca (Chiuzbaia), *Mădălina lu' Măria Fereşt'ianca* (Unguraş), *Măriuca lu' Florica lu' Ignat din Chechiş* (Ocoliş) etc.

Situaţia acestor prenume feminine se modifică odată cu schimbarea, la căsătorie, a numelui de familie când, desemnată doar prin prenume, femeia „ia, de obicei, întregul şir denominativ al soţului" (Vişovan 2010: 228). De exemplu, dacă înainte de căsătorie s-a numit *Maria lu' Mitrica lu' Grigorea lu' Mitru lu' Ignat* (Chiuzbaia), aceasta va deveni *Maria lu' Ionuţu' lu' Sandi lu' Ionu' d'e la Râu* (Chechiş); de asemenea, prin căsătoria ei cu *Andreiu' lu' Ţutu' lu' Ghenţ, Ioana lu' Sabinu' Nuţu' D'iurchii* va deveni *Ioana lu' Andreiu lu' Ţuţu' lu' Ghenţ* (Chiuzbaia). De remarcat este şi faptul că există unele cazuri în care femeia nu este desemnată prin întregul şir denominativ prin care se identifică soţul, ci doar prin porecla acestuia: *Măria Îmbulzitului* (Chechiş) sau prin denumirea părţii de sat în care locuieşte acesta: *Viorica d'in Groape* (Chiuzbaia).

Am observat, deci, modalitatea în care comunitatea din mediul rural şi-a creat un sistem personal de identificare a indivizilor prin intermediul unor şiruri lungi în care sunt prezentaţi înaintaşii celor desemnaţi, dar şi prin elemente care facilitează evidenţierea persoanei în cauză: toponime specifice, meserii, defecte etc. Apariţia nevoii de nou şi de schimbare prilejuită de contactul sociocultural se manifestă şi prin tendinţa vorbitorilor microregiunii Chioar de a reduce şirul denominativ, astfel că, potrivit informatorului Dumitru Avram din localitatea Chiuzbaia „tinerii nu mai au habar de-ai cui sunt, zic că doar nu-i important, îşi cunosc bunicii şi, eventual, străbunicii şi cred că asta este suficient".

Este adevărat că cel mai adesea, în cadrul comunităţilor restrânse, unde membrii acesteia se cunosc, şirul denominativ nu-şi mai găseşte utilitatea, întrucât simpla numire a prenumelui persoanei însoţit de prenumele tatălui sau al mamei reuşeşte să desemneze şi să identifice individul dorit. Sigur că, în momentul în care persoana numită nu este cunoscută de conlocutor, se apelează, în vederea clarificării, la întregul şir denominativ şi, uneori, chiar şi la poreclă. Astfel, când un interlocutor care nu-l identifică pe Babiciu Dumitru din localitatea Chiuzbaia, acesta din urmă va fi numit: *Mitru' Anii lu' Găvrila Pandorului*, însă când cel desemnat este cunoscut, *Mitru' Pandorului* va elucida eventualele neconcordanţe.

Semnalăm, de asemenea, şi faptul că, într-adevăr, porecla se naşte din „cuvinte prin care poporul loveşte în năravul sau defectul cuiva" (Candrea, *apud* Felecan D. 2010: 187) fiind „rezultatul *actului de poreclire,* adică de atribuire a unui nume ultereior celui primit de către subiect prin *actul de botez*" (Felecan D. 2010: 186), însă în cadrul graiului funcţia acesteia se reduce efectiv la actul numirii, fiind un alt mijloc de identificare a persoanei. În acest sens, Albert Dauzat (1925) afirmă referitor la porecle că „atribuite incidental indivizilor, ele au şansa de a fi acceptate ca distinctiv onomastic de către întreaga colectivitate ca şi de către indivizii însăşi, transformându-se astfel în astfel de supranume" (Dauzat, *apud* Dan 2006: 135). În asentimentul acestui cercetător francez este şi Nicolae Felecan (2010: 90), care opinează că în lumea satelor, „atât pentru «numele provenit dintr-o caracteristică a aspectului exterior, a psihicului ori a unei alte trăsături», cât şi pentru cel folosit drept «element de identificare», se foloseşte un singur cuvânt, *poreclă,* în timp ce oficialităţile utilizează doi termeni: *poreclă*, pentru primul caz şi *supranume* pentru al doilea". Astfel, modificarea poreclei în supranume şi pierderea sensului său peiorativ facilitează încă o dată procedeul recunoaşterii unei persoane, satisfăcând, totodată unele exigenţe sociale şi antroponomastice.

Bazându-ne pe analiza de faţă, putem afirma că sistemul popular de denominaţie personală regăsit în localităţile cercetate de noi se distinge apreciabil de cel oficial, întrucât de la cele două elemente – nume de familie şi nume de botez – se ajunge la un lung şir denominativ prin enumerarea înaintaşilor, dar şi prin evidenţierea unor însuşiri. De asemenea, putem observa că sistemul denominativ utilizat în localităţile aflate în discuţie „se încadrează din punct de vedere

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

structural şi funcţional în sistemul general antroponimic practicat pe întreg teritoriul României" (Vişovan 2010: 231), întrucât se raportează în permanenţă la prenumele individului, stabilind, totodată, atât genealogii, cât şi proveniența acestuia la un grup social unitar.

Fiind un sistem caracterizat prin diversitate, remarcăm flexibilitate şi implicaţie afectivă, dar şi uşurinţa individualizării prin raportarea desemnatului la un anumit grup social din care face parte. Având o utilitate aparte în cadrul comunităţii în care a fost creat, sistemul popular de denominaţie personală coexistă cu cel oficial, însă acesta din urmă este folosit doar în cadrul instituţiilor de stat precum: şcoala, primăria, spitalul etc. Aşadar, născut în interiorul colectivităţii cu scopul individualizării, sistemul denominativ popular confirmă faptul că a apărut şi s-a implementat înaintea celui oficial, întrucât impune o adaptare îndelungată, timp în care sunt stabilite modalităţile prin care persoanele vor fi desemnate în funcţie de caracteristicile lor definitorii.

4. Consideraţii finale

4.1. Analizând sistemul popular de denominaţie personală, se constată atât diversitatea acestuia prin bogăţia expresivă de care dă dovadă, cât şi verosimilitatea pe care o conferă numelor persoanelor prin funcţia lor de identificare.

4.2. Din punct de vedere semantic, se poate remarca faptul că, de cele mai multe ori, prenumele persoanelor se raportează la ascendenţii acestuia, în special la prenumele tatălui şi al bunicului, facilitându-se, astfel, atât reconstituirea genealogiilor, cât şi stabilirea filiaţiilor. Prin urmare, structurile denominative rezultate vor avea drept scop atât dovedirea apartenenţei indivizilor la un grup social unitar, cât şi o subtilă caracterizare a acestora, întrucât „numele oamenilor le defineşte dintru început fizionomia morală" (Istrate 2000: 347).

4.3. Reflectând legătura directă a omului cu lumea în ansamblul ei, se observă atât conservarea unor nume tradiţionale, de factură religioasă, cât şi adoptarea altora din dorinţa de schimbare. Vechi sau nou, numele de botez este pus într-o permanentă legătură cu cineva demonstrând, pe de o parte, existenţa în colectivitate a celui numit, iar pe de altă parte necesitatea unui sistem popular eficace, menit să clarifice orice neconcordanţă privitoare la cel desemnat.

Bibliografie

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, 1975, Bucureşti: Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.
2. Dan, Ilie, 2006, *Studii de onomastică*, Iaşi: Editura Vasiliana.
3. Felecan, Daiana, 2010, *Aspecte ale polifoniei lingvistice*,Bucureşti: Editura Tritonic.
4. Felecan, Oliviu, 2011. *Antroponimia maramureşeană – între tradiţie şi modernitate*. În *Confluenţe lingvistice şi filologice*, Oliviu Felecan, Daiana Felecan (coordonatori), 395-410. Cluj-Napoca: Editura Mega.
5. Felecan, Nicolae, 2010. *Categoriile antroponimice: nume, supranume, poreclă*. În *Onomasticon. Studii despre nume şi numire I*, Oliviu Felecan (coordonator), 81–120. Cluj-Napoca: Editura Mega.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)

6. Istrate, Mariana. 2000. *Numele propriu în textul narativ: aspecte ale onomasticii literare*. Cluj-Napoca: Editura Napoca Star.

7. Pașca, Ștefan, 1936: *Nume de persoane și nume de animale din Țara Oltului*, București.

8. Vișovan, S. Sorin, *Modalități de identificare a persoanelor în comunitățile rurale de pe Valea Izei (județul Maramureș)*. În *Onomasticon. Studii despre nume și numire I*, Oliviu Felecan (coordonator), 81–120. Cluj-Napoca: Editura Mega.

Acknowledgement: Maria-Mara Ignat, PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca – North University Center, Baia Mare

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4051 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:02:52 UTC)